

informativni **islamski** časopis

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori "Ja sam doista musliman." Sura Fossilet, ajet 33

العصر

El

Asr

VODSTVO u ISLAMU

Ramazanske oaze spasa

رمضان كريم

Slijediti put selefa znači ići čistim i sigurnim putem

pročitaj **više** >>>

U PRODAJI...

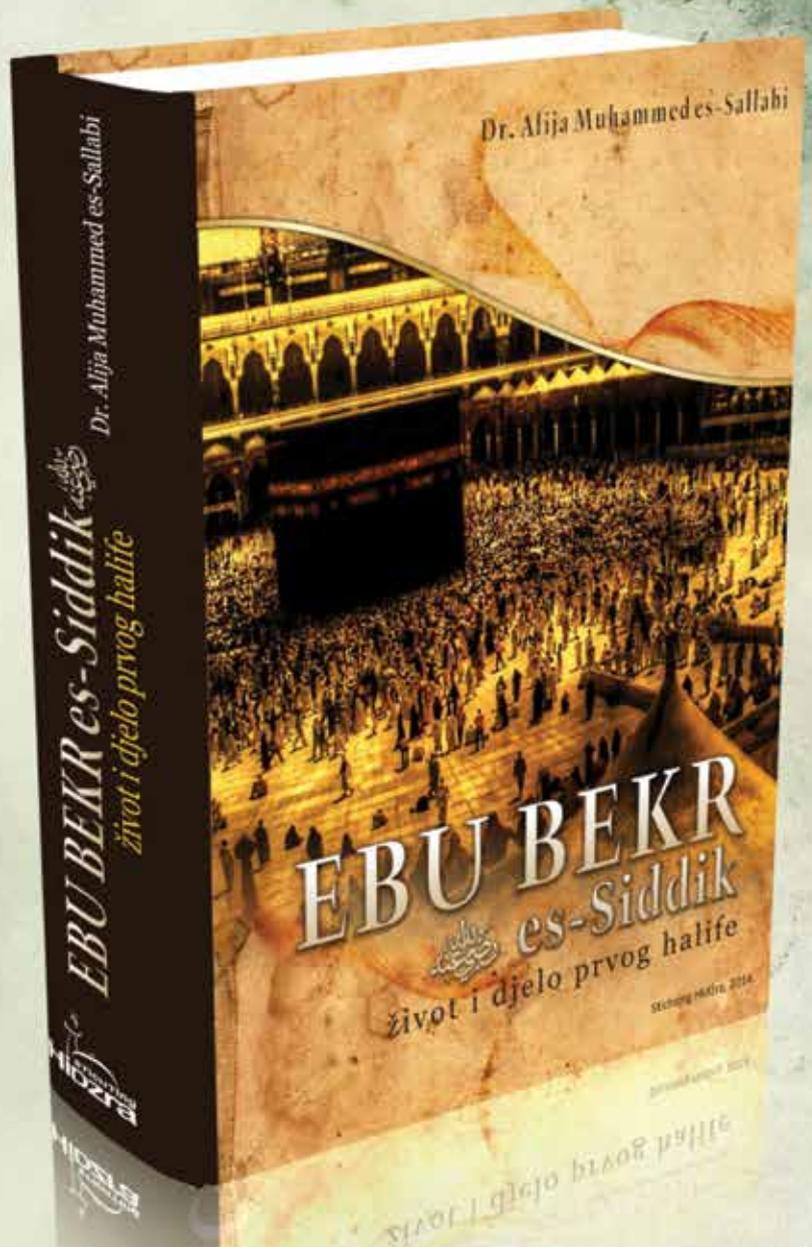
U PRODAJI...

U PRODAJI

Doba ashaba je najbolje doba u povijesti čovječanstva. Historija njihovog doba je riznica u kojoj je sačuvana idejna, kulturna, znanstvena, vojna, strategijska i socijalna ostavština 'ummeta. U ovoj znamenitoj historiji, generacije muslimana pronalaze sve ono što će ih učvrstiti u njihovom životu na ispravnom putu i uputi, te primjere kroz koje će spoznati bit i suštinu svog zadatka na ovome svijetu.

Neprijatelji islama: židovi, kršćani, sekularisti, marksisti, šiije rafidijje i ostali, shvatili su opasnost ovog naslijeđa u izgradnji islamske ličnosti. Stoga su radili na izobličavanju, iskrivljivanju, krivotvorenju i izazivanju sumnje i smutnje među generacijama muslimana. Pribjegli su širenju slabih i podmetnutih predaja koje diskreditiraju život ashaba. Neprijatelji islama su formirali našu historiju onako kako odgovara njihovim pokvarenim idejama.

Svjesni svega toga, islamski učenjaci današnjeg vremena danonoćno ulažu trud u ispravljanju iskrivljenog poimanja historijskih činjenica. Plod tog truda jeste i pisanje biografije o Ebu Bekru es-Siddiku, radijallahu anhu. Život i biografija Ebu Bekra, radijallahu anhu, je svijetla stranica historije islama koja svojom ljepotom zasjenjuje svaki drugi životopis, nakon životopisa Allahovih poslanika. Ni u jednoj drugoj biografiji nije zastupljeno toliko primjera časti, ugleda, iskrenosti, borbe i poziva u principe naše uzvišene vjere.

Naslov knjige:	Ebu Bekr es-Siddik – život i djelo prvog halife
Autor:	Dr. Alija Muhammed es-Sallabi
Izdavač:	Džemat "Stichting Hidžra", Nederland
Prijevod:	Mirsad Fikret Porić, prof.
Recenzija:	Hajruddin Tahir Ahmetović, prof.
Format:	B5 (tvrdi uvez)
Broj stranica:	600 (+/-)
Kontakt:	0031 617972659 (NL) / 00387 62311101 (BiH)
E-mail:	info@islamske-knjige.com

U PRODAJI...

U PRODAJI...

Izdavač
Stichting Hidzra
Vertweg 13,
5301 TA Zaltbommel
Nederland

Telefon redakcije: (0031) 617332323

E-mail: redakcija@el-asr.com

Internet: www.el-asr.com

Registracija: ISSN 18730795

Redakcija

Urednik

Šerif Fazlić

Šerijatska recenzija

Mr. Osman Smajlović

Stalni saradnik

Hasan Stranjac

Marketing

Sedin Gulamić

Edin Zukić

DTP

Senad Redžepović

Dizajn naslovne strane

Nihad Silić

Web stranica

Ensar Hadžiselimović

Pretplata

Enes Jakupović

Lektura

Sumeja Đurić, prof.

U ovom broju pišu:

Mr. hfz. Muhammed Fadil Porča

Mr. Hakija Karunić

Mr. Osman Smajlović

Mr. Fahret Kadrić

Hajruddin Tahir Ahmetović, prof.

Enes Julardžija, prof.

Amir Durmić, prof.

Selmir Hadžić, prof.

Adnan Nišić, prof.

Halil ef. Makić

Nazif Subašić

Abdullah Nasup

Nurmina Strika

Ummu Muhammed

**STICHTING
HIDZRA**

Juli/August 2015/1436 H.G. broj 67

INFORMACIJE O PRETPLATI

ZA BOSNU

Godišnja pretplata : 27,00 km

Godišnja elektronska pretplata: 15,00 km

GRUPNE GODIŠNJE PRETPLATE

ZA BOSNU

(Ovo znači da se više osoba iz jednog mjesta pretplati da dobivaju list na jednu adresu)

2 komada 42,00 km

3 komada 57,00 km

4 komada 72,00 km

5 komada 87,00 km

6 komada 102,00 km

7 komada 117,00 km

8 komada 132,00 km

9 komada 147,00 km

CIJENA PO BROJU ZA DŽEM'ATE

10 komada sa poštarinom 27,00 km

15 komada sa poštarinom 42,00 km

20 komada sa poštarinom 54,00 km

itd.....

INFO/ NARUDŽBE

Tel: **062311 101**

E-mail: **marketing@el-asr.com**

Obavezno nas kontaktirajte, u vezi načina uplate na gornji email ili telefon.

INFORMACIJE O PRETPLATI

IZVAN BOSNE

Godišnja pretplata za Evropu: € 30,00

Godišnja pretplata izvan Evrope: € 45,00

Godišnja elektronska pretplata: € 15,00

GRUPNE GODIŠNJE PRETPLATE

ZA EVROPU

(Ovo znači da se više osoba iz jednog mjesta pretplati da dobivaju list na jednu adresu)

2 komada € 45,00

3 komada € 55,00

4 komada € 90,00

5 komada € 100,00

6 komada € 110,00

7 komada € 120,00

8 komada € 130,00

9 komada € 140,00

CIJENA PO BROJU ZA DŽEM'ATE

10 komada sa poštarinom € 25,00

15 komada sa poštarinom € 37,50

20 komada sa poštarinom € 50,00

25 komada sa poštarinom € 62,50

30 komada sa poštarinom € 75,00

35 komada sa poštarinom € 87,50

itd.....

INFO/NARUDŽBE

Tel: **0031 617 700 257**

E-mail: **pretplata@el-asr.com**

Uplate za Evropu:

IBAN: **NL94INGB0005010803,**

SWIFT/BIC: **INGBNL2A,**

IME BANKE: **ING Bank**

Na ime: **Stichting Hidzra**

Obavezno nas kontaktirajte, prije ili poslije vaše uplate, zbog vaše adrese i drugih podataka.

U ovom broju čitajte

RAMAZANSKE OAZE SPASA	6
SLIJEDITI PUT SELEFA ZNAČI IĆI ČISTIM I SIGURNIM PUTEM	8
STRAH OD ALLAHA	12
DEŠAVANJA U SVIJETU	14
UVJETI PRIMANJA DOVE	16
SAVREMENA MEDICINA U SVJETLU ISLAMSKOG PRAVA	19
RAMAZANSKA ŠKOLA	22
ČETIRI NAJODABRANIJE DŽAMIJE	24
KATEGORIJE ŽENA U RAMAZANU	28
ZANIMLJIVOSTI	30
HALID B. VELID I AMR B. AS U OKRILJU ISLAMA	32
SAVJETI I PREPORUKE EBU BEKRA, RADIJALLAHU ANHU	35
KUTAK ZA MLADE	38
U ZAMCI ANKSIOZNOSTI I SUJEVJERJA	40
MOST KOJI SPAJA OVOSVJETSKE BLAGODATI I POSVEĆENOST VJERI	43
SAVJETI ZA BAJRAM-NAMAZ	46
KOMENTAR SURE EN-NASR (DRUGI DIO)	48
VOĐSTVO U ISLAMU	52
PITANJA I ODGOVORI	54
TRINAESTOGODIŠNJA MERJEM SOFIĆ IZ HOLANDIJE ZAVRŠILA UČENJE HIFZA ČASNOG KUR'ANA	57
MIGRENA (DRUGI DIO)	58

Iz sadržaja izdvajamo

RAMAZANSKE OAZE SPASA

6

Onaj ko Allaha pozove i zamoli, zasigurno neće ostati uskraćen za odgovor jer Gospodar naš zasigurno se odaziva molbi onoga koji Ga moli, a potvrdu za to nalazimo u riječima Uzvišenog Allaha: “Kada te o Meni upitaju robovi Moji, ti im reci da sam Ja blizu, uslišavam dovu onoga koji moli, kada Me zamoli, pa nek se i oni Meni odazovu i nek u Mene vjeruju, ne bi li bili na Pravom putu!” (El-Bekara, 186) Ramazan je prilika, a njegova zadnja trećina posebno, da čovjek svoju muku i tegobu iznese pred Onoga koji sve može. Ljudi vrlo često najprije idu od vrata do vrata, od čovjeka do čovjeka, tražeći i moleći za pomoć, pa kad im se ne udovolji, onda pokucaju i na vrata dove Gospodaru

svjetova, a trebali su uraditi upravo obrnuto. Najprije se molba upućuje Onome koji je Svemoćan i kod koga su riznice nebeske i zemaljske.

SLIJEDITI PUT SELEFA ZNAČI IĆI ČISTIM I SIGURNIM PUTEM

8

U medijima se daje veliki prostor učenjacima i intelektualcima koji šire novotarska učenja, a vodi se prljava kampanja protiv učenjaka i intelektualaca koji zagovaraju vraćanje autentičnom islamu. Neviđeni pritisci kojima su izloženi muslimani općenito, a posebno bezočne potvore na selefijski menhedž, koji na najljepši način predstavlja islam, doveli su do popuštanja nekih selefija. Da li zbog nedovoljnog znanja, ljudske slabosti, slabog pridržavanja vjere, straha za vlastiti život, imetak i porodicu, da li zbog neke ovosvjetske koristi, tek, pojedinci napuštaju selefijski menhedž koji su do jučer slijedili, preobražavajući se u njegove ljute protivnike i kritičare, predstavljajući svoje nečasno ponašanje kao naučnu kritiku i povratak utemeljen na spoznaji. To se dešavalo u prošlosti i nastavit će se dešavati. To je iskušenje sljedbenicima Istine, jer je Allah, dželle šanuhu, odredio da će biti iskušavani neprijateljstvom izvana i izdajstvom iznutra: "...da propadne nesretnik poslije očiglednog dokaza, i da uspije sretnik poslije očiglednog dokaza..." (El-Enfal, 42) Ispravno je kritizirati skupine koje su skrenule s ispravnog menhedža, kao što je prihvatljivo ukazati na grešku nekog učenjaka u određenom pitanju, ali napadati nekoga samo zato što je kao svoj put izabrao da slijedi Kur'an i sunnet prema shvatanju selefa, to je destruktivno i ono je odraz slijeđenja devijantnih ideja.

SAVREMENA MEDICINA U SVJETLU ISLAMSKOG PRAVA

19

Medicini i liječenju uvijek se posvećivala velika pažnja, jer gubitkom zdravlja sve druge dunjalučke blagodati gube smisao ili postaju potpuno bezvrijedne. Savremena medicina, pored već ostvarenog velikog napretka, konstantno se razvija i unapređuje, čime se otvaraju mnoga nova pitanja koja je potrebno analizirati i objasniti s aspekta islamskog prava.

U ovom uvodnom tekstu o savremenim pitanjima vezanim za medicinu govori se o statusu liječenja u islamskom pravu, tj. da li je bolesniku dužnost tražiti lijek ili je to samo dozvoljeno, te o propisu upotrebe lijekova koji u svom sastavu sadrže šerijatom zabranjene materije, poput alkohola i svinjskih derivata.

KATEGORIJE ŽENA U RAMAZANU

28

Ima i muslimanki koje povedu svu svoju djecu na teraviih-namaz i ne brinu se o njima tokom boravka u džamiji, tako da počesto džamija s takvom atmosferom izgubi svoj smisao. Imma i muslimanki koje dođu u džamiju samo da izađu iz kuće ili da vide neku od sestara muslimanki. Kako ni one u džamiju ne dolaze radi teraviih-namaza, i za njih se može reći kako džamiju pretvaraju u nekakav klub za razgovor i upoznavanje u kojem se smiju, dižu svoje glasove, ponekad toliko i da ih muškarci čuju. Uzvišeni Allah naredio je ženi da boravi u svojoj kući i nije im dozvolio da izlaze osim u rijetkim situacijama, a jedna od njih jeste obavljanje namaza. Stoga, ako izlaze iz kuće, neka opravdaju svoj izlazak klanjanjem namaza Allahu, subhanehu ve te'ala.

SAVJETI ZA BAJRAM-NAMAZ

46

Dragi brate, lijepo je da se okupaš na dan Bajrama i da obučeš najljepšu odjeću. Od sunneta je da, prije nego što kreneš na bajram-namaz, pojedeš nekoliko datula i da taj broj bude neparan. U hadisu Enesa, radijallahu anhu, kaže se: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi izašao iz kuće na dan Bajrama sve dok ne bi pojeo nekoliko datula." (Buhari) U drugoj verziji hadisa navodi se: "I pojeo bi neparan broj datula." Sunnet je na bajram-namaz otići jednim putem, a vratiti se drugim. Džabir, radijallahu anhu, pripovijeda: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u danu Bajrama mijenjao bi put." (Buhari)

Ramazanske oaze spasa

PIŠE: MR. FAHRET KADRIĆ

KAŽE UZVIŠENI GOSPODAR: "ZOVITE ME (DOVU MI ČINITE), JA ĆU VAM SE ODAZVATI! UISTINU, ONI KOJI SE BUDU OHOLILI PREMA ROBOVANJU MENI, UĆI ĆE U DŽEHENNEM PONIŽENI." (GAFIR, 60) ONAJ KO ALLAHA POZOVE I ZAMOLI, ZASIGURNO NEĆE OSTATI USKRAĆEN ZA ODGOVOR JER GOSPODAR NAŠ ZASIGURNO SE ODAZIVA MOLBI ONOGA KOJI GA MOLI, A POTVRDU ZA TO NALAZIMO U RIJEČIMA UZVIŠENOG ALLAHA: "KADA TE O MENI UPITAJU ROBOVI MOJI, TI IM RECI DA SAM JA BLIZU, USLIŠAVAM DOVU ONOGA KOJI MOLI, KADA ME ZAMOLI, PA NEK SE I ONI MENI ODAZOVU I NEK U MENE VJERUJU, NE BI LI BILI NA PRAVOM PUTU!" (EL-BEKARA, 186) RAMAZAN JE PRILIKA, A NJEGOVA ZADNJA TREĆINA POSEBNO, DA ČOVJEK SVOJU MUKU I TEGOBU IZNESE PRED ONOGA KOJI SVE MOŽE. LJUDI VRLO ČESTO NAJPRIJE IDU OD VRATA DO VRATA, OD ČOVJEKA DO ČOVJEKA, TRAŽEĆI I MOLEĆI ZA POMOĆ, PA KAD IM SE NE UDOVOLJI, ONDA POKUCAJU I NA VRATA DOVE GOSPODARU SVJETOVA, A TREBALI SU URADITI UPRAVO OBRNUTO. NAJPRIJE SE MOLBA UPUĆUJE ONOME KOJI JE SVEMOĆAN I KOD KOGA SU RIZNICE NEBESKE I ZEMALJSKE. U VJERODOSTOJNOJ PREDAJI KAŽE SE: "O ROBOVI MOJI, KADA BISTE VI, I PRVI I POSLJEDNJI, I LJUDI I DŽINI, STALI NA JEDNO MJESTO, PA MENI SVOJE MOLBE I ŽELJE UPUTILI, TE JA UDOVOLJIO SVAČIJOJ MOLBI I ŽELJI, TO NE BI UMANJILO ONO ŠTO JA IMAM NI ONOLIKO KOLIKO IGLA ODUZME OD MORA KAD SE U NJEGA ZAMOČI." (MUSLIM, BR. 2577)

Jedan od najjasnijih znakova Allahove milosti prema Svojim robovima svakako je mjesec ramazan, u kojem Uzvišeni mnogostruko nagrađuje Svoje iskrene robove, i u kojem od Vatre spas nalaze i oni koji su ogrezli u grijehu. Za iskrene vjernike, to je mjesec u kojem oni ibadetima prilaze na jedan drugačiji način. Ibadeti koje oni čine i mimo ramazana, u ovom mjesecu poprimaju jednu sasvim drugu dimenziju. Ramazanski ibadeti

su svojevrsne oaze spasa za vjernike jer svaki ibadet u ramazanu ima drugačiji prizvuk i slast.

TEVBA – POKAJANJE

Pokajanje je cjeloživotni ibadet koji je dužan upražnjavati svaki sin Ademov. To je zbog toga što su svi ljudi podložni grijehenju, a pokajanje im je jedini izlaz za oprost i brisanje grijeha. U hadisu koji prenosi Enes b. Malik

navodi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Svaki čovjek je grješnik, a najbolji su oni grješnici koji se kaju." (Tirmizi, br. 2499; Ahmed, 3/198) Nema sumnje da je pokajanje u ramazanu preče od pokajanja mimo ramazana. A kako da se čovjek ne pokaje u mjesecu u kojem su vrata Allahove milosti širom otvorena?! Međutim, nekada čovjeka spopadnu crne misli i sumnje da mu Allah neće

prihvatiti pokajanje i da mu je zaludno kajanje, s obzirom na mnoštvo grijeha koje je učinio. Ne dozvoli da te šejtan zavaraj! Gospodar naš je nadasve milostiv. On ne samo da grijeha oprašta nego naša loša djela preobrazi u dobra djela. A dokaz za to jeste i hadis koji prenosi Abdurrahman b. Džubejr od Ebu Tavile Šatiba el-Menduda u kojem se kaže da je on došao Allahovom Poslaniku sallallahu alejhi ve sellem – a u drugoj verziji navodi se da je došao neki starac u dubokoj starosti, obrve su mu padale po očima, oslanjao se na štap i stao pred Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći: “Šta misliš o čovjeku koji je radio svakojake grijeha i nije bilo grijeha koji nije počinio, u tom grijehenju nije propustio bilo kakvu malu ili veliku stvar, a da joj nije udovoljio (a u jednoj verziji kaže se: a da se toga nije domogao svojom desnicom), i kada bi se njegovi grijesi podijelili među stanovnicima Zemlje, uništili bi ih. Ima li takav čovjek pravo na tevbu?” Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: “*Da li si primio islam?*” On odgovori: “Ja svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da si ti Allahov poslanik.” “*Čini dobra djela i kloni se loših djela, pa će ti Allah, subhanehu ve te’ala, sva djela dobrim učiniti*”, reče mu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. “I varanje i razvratnost?”, upita čovjek. “*Da*”, reče Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Na to čovjek reče: “Allah je najveći!” – i neprestano je to govorio dok se nije izgubio iz vida.” (Hadis je vjerodostojan, a bilježi ga Hejsemi, *Medžmeuz-zevaid*, 1/32)

Na koncu, ima li veće počasti Allahovom robu koji odluči da se pokaje i da s grijehenjem prestane od te da ga njegov Gospodar voli? Kaže Uzvišeni: “**Allah zaista voli one koji se često kaju.**” (El-Bekara, 222)

Pohrlimo ka oprost u Gospodara našeg i pokajmo se jer nas Allah poziva na to i u hadisi-kudsiju kaže: “*O robovi Moji, vi grijehite i noću i danju, a Ja sve grijeha opraštam, zatražite oprost od Mene – Ja ću vam oprostiti.*” (Hadis prenosi Ebu Zerr, a bilježi ga imam Muslim, br. 2577)

DOVA – DOZIVANJE, PRIZIVANJE, MOLBA

Ima li posebnijeg i odabranijeg vremena za dovu od ramazana, mjeseca u kojem su vrata Allahove milosti širom otvorena i mjeseca u kojem se Plemeniti Gospodar odaziva onima koji Ga skrušeno i iskreno mole! Kaže Uzvišeni Gospodar: “**Zovite Me (dovu Mi činite), Ja ću vam se odazvati! Uistinu, oni koji se budu oholili prema robovanju Meni, ući će u Džehennem poniženi.**” (Gafir, 60) Onaj ko Allaha pozove i zamoli, zasigurno neće ostati uskraćen za odgovor jer Gospodar naš zasigurno se odaziva molbi onoga koji Ga moli, a potvrdu za to nalazimo u riječima Uzvišenog Allaha: “**Kada te o Meni upitaju robovi Moji, ti im reci da sam Ja blizu, uslišavam dovu onoga koji moli, kada Me zamoli, pa nek se i oni Meni odazovu i nek u Mene vjeruju, ne bi li bili na Pravom putu!**” (El-Bekara, 186) Ramazan je prilika, a njegova zadnja trećina posebno, da čovjek svoju muku i tegobu iznese pred Onoga koji sve može. Ljudi vrlo često najprije idu od vrata do vrata, od čovjeka do čovjeka, tražeći i moleći za pomoć, pa kad im se ne udovolji, onda pokucaju i na vrata dove Gospodaru svjetova, a trebali su uraditi upravo obrnuto. Najprije se molba upućuje Onome koji je Sve-moćan i kod koga su riznice nebeske i zemaljske. U vjerodostojnoj predaji kaže se: “*O robovi Moji, kada biste vi, i prvi i posljednji, i ljudi i džini, stali na jedno mjesto, pa Meni svoje molbe i želje uputili, te Ja udovoljio svačijoj molbi i želji, to ne bi umanjilo ono što Ja imam ni onoliko koliko igla oduzme od mora kad se u njega zamoči.*” (Muslim, br. 2577)

Stoga, ne zaboravimo na dovu kao ramazansku oazu jer je u njoj mnogo dobro, a Gospodar naš voli da Ga dozivamo i da od Njega tražimo, pa zatražimo od Onoga čije se riznice nikad ne umanjuju i čija dobra nikad ne manjkaju.

SADAKA – MILOSTINJA

Jedna od najposebnijih ramazanskih oaza spasa svakako je i milostinja, tj. sadaka. Ljudi odveć naviknuti na udjeljivanje sadake u ramazanu samo povećaju taj ibadet jer znaju da njihov Gospodar u tom odabranom mjesecu posebno tretira svaki ibadet, pa tako i sadaku. Nahraniti gladnog, pružiti siromahu ili pak obradovati jetima (siročce), poseban je ibadet za čije iskreno izvršenje čovjek momentalno dobija nagradu od svoga Gospodara u vidu duhovne satisfakcije i širokogrudnosti te osjeća zadovoljstva u prsima zbog činjenice da je nekome pomogao isključivo zbog Allahovog zadovoljstva. Kaže Uzvišeni: “**I hranu su davali – mada su je i sami željeli – siromahu, siročetu i sužnju. Mi vas samo zarad Allahovog lica hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo.**” (El-Insan, 8–9) S obzirom na to da je naše vrijeme na dunjaluku izuzetno ograničeno i da je ovo možda naš posljednji ramazan, trebali bismo imati na umu riječi našeg Gospodara, koji kaže: “**I od onoga čime vas Mi opskrbljujemo udjeljujte prije nego što nekome od vas smrt dođe, pa da onda rekne: ‘Gospodaru moj, da me još samo jedan tren na dunjaluku ostaviš, pa da milostinju udjeljujem.’**” (El-Munafikun, 10) Osoba kojoj dolazi smrtni čas zatražit će da se barem još malo ostavi na dunjaluku kako bi udijelila još jednu sadaku. Ti i ja još uvijek imamo priliku da udijelimo sadaku, a mjesec ramazan je izvrsna prilika da to i uradimo i na taj način se sklonimo u okrilje ove ramazanske oaze spasa, nadajući se Allahovom oprost u moleći Ga za Džennet prostran koliko nebesa i Zemlja.

Mnogo je još oaza spasa pod čije se okrilje vjernik može skloniti stalno, a u ramazanu posebno. No, najbitnija nit kojom svaka oaza spasa mora biti ukrašena jeste iskrenost, jer bez nje je svaki ibadet ništavan. Zato se potrudimo da isključivo u ime Allaha činimo spomenute ibadete jer ćemo samo tako zadobiti Allahovo zadovoljstvo i vječnu nagradu.

Slijediti put selefa znači ići čistim i sigurnim putem

U MEDIJIMA SE DAJE VELIKI PROSTOR UČENJACIMA I INTELEKTUALCIMA KOJI ŠIRE NOVOTARSKA UČENJA, A VODI SE PRLJAVA KAMPANJA PROTIV UČENJAKA I INTELEKTUALACA KOJI ZAGOVARAJU VRAĆANJE AUTENTIČNOM ISLAMU. NEVIĐENI PRITISCI KOJIMA SU IZLOŽENI MUSLIMANI OPĆENITO, A POSEBNO BEZOČNE POTVORE NA SELEFIJSKI MENHEDŽ, KOJI NA NAJLJEPŠI NAČIN PREDSTAVLJA ISLAM, DOVELI SU DO POPUŠTANJA NEKIH SELEFIJA. DA LI ZBOG NEDOVOLJNOG ZNANJA, LJUDSKE SLABOSTI, SLABOG PRIDRŽAVANJA VJERE, STRAHA ZA VLASTITI ŽIVOT, IMETAK I PORODICU, DA LI ZBOG NEKE OVOSVJETSKE KORISTI, TEK, POJEDINCI NAPUŠTAJU SELEFIJSKI MENHEDŽ KOJI SU DO JUČER SLIJEDILI, PREOBRAŽAVAJUĆI SE U NJEGOVE LJUTE PROTIVNIKE I KRITIČARE, PREDSTAVLJAJUĆI SVOJE NEČASNO PONAŠANJE KAO NAUČNU KRITIKU I POVRATAK UTEMELJEN NA SPOZNAJI. TO SE DEŠAVALO U PROŠLOSTI I NASTAVIT ĆE SE DEŠAVATI. TO JE ISKUŠENJE SLJEDBENICIMA ISTINE, JER JE ALLAH, DŽELLE ŠANUHU, ODREDIO DA ĆE BITI ISKUŠAVANI NEPRIJATELJSTVOM IZVANA I IZDAJSTVOM IZNUTRA: "...DA PROPADNE NESRETNIK POSLIJE OČIGLEDNOG DOKAZA, I DA USPIJE SRETNIK POSLIJE OČIGLEDNOG DOKAZA..." (EL-ENFAL, 42) ISPRAVNO JE KRITIZIRATI SKUPINE KOJE SU SKRENULE S ISPRAVNOG MENHEDŽA, KAO ŠTO JE PRIHvatljivo UKAZATI NA GREŠKU NEKOG UČENJAKA U ODREĐENOM PITANJU, ALI NAPADATI NEKOGA SAMO ZATO ŠTO JE KAO SVOJ PUT IZABRAO DA SLIJEDI KUR'AN I SUNNET PREMA SHVATANJU SELEFA, TO JE DESTRUKTIVNO I ONO JE ODRAZ SLIJEDENJA DEVIJANTNIH IDEJA.

AUTOR: DR. IBRAHIM B. MUHAMMED EL-HUKAJL

PREVEO: ABDULLAH NASUP

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova! Utječemo se Allahu od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu neće odvesti, a koga Allah u zabludi ostavi, niko ga na Pravi put neće uputiti. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik.

“O vi koji vjerujete, bojte se Allaha

istinskom bogobožnošću i umirite samo kao muslimani!” (Ali Imran, 102)

“O vi koji vjerujete! Bojte se Allaha i govorite riječ pravu; popraviti će vam djela vaša i oprostiti vam grijeh vaše. A ko posluša Allaha i Poslanika Njegovog – pa zaista je postigao uspjeh veličanstven.” (El-Ahzab, 70–71)

Najistinitiji govor je Allahova Knjiga, najbolji put je put Muhammeda,

sallallahu alejhi ve sellem, najgore stvari su inovacije u vjeri, a svaka inovacija je novotarija, a svaka novotarija je zabluda, a svakoj zabludi mjesto je u Vatri.

Allah, dželle šanuhu, iskušao je Svoje robove vjerom istine, da je prakticiraju, njoj pozivaju i brane je. Isto tako, Allah, dželle šanuhu, iskušao ih je zabludjelim vjerama, da bi ih odbacili, razotkrivali njihove zablude i upoznavali ljude s tim. Rekao je Uzvišeni

Allah: **“A među onima koje stvaramo ima ljudi koji druge upućuju Istini i koji prema njoj pravedno sude.”** (El-A'raf, 181)

Ali, kako god postoje oni koji pozivaju istini, tako postoje i oni koji pozivaju u zabludu. Rekao je Uzvišeni Allah: **“I učinili smo ih imamima (koji pozivaju ka Vatri, a na Dan kijameta neće biti pomognuti.”** (El-Kasas, 41)

Vjera istine ostaje do Sudnjega dana. Neće nestati i neće se izmijeniti. Allah, dželle šanuhu, odredio je da će postojati grupa ljudi, koji će slijediti istinu i njoj pozivati sve dok ne dođe Njegova odredba da se izbrišu harfovi sa listova i uklone ajeti iz prsa, pa neće ostati ni mushafa ni hafiza. Ali, sve dotle, dokle postoji Kur'an, postojat će i islam, makar većina ljudi bila njegovi neprijatelji, uprkos njihovom trudu da ga unište.

ŠTO SMO BLIŽI PRAVCU SELEFA, POTPUNIJE PRIMJENJUJEMO ISLAM

Islam su najbolje predstavljali, najdosljednije ga primjenjivali i najbolje razumjeli ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a nakon njih najbolji su oni koji ih slijede dobro čineći. I što god je musliman bliži menhedžu – putu, metodici shvatanja vjere ashaba, radijallahu anhum, to je njegovo prakticiranje islama potpunije, njegovu razumijevanje kur'ansko-sunnetskih tekstova je preciznije, sigurniji je od zabluda i udaljeniji od devijacija. S druge strane, koliko je udaljen od menhedža ashaba, radijallahu anhum, toliko je udaljen od razumijevanja islama, čak i ako je hafiz Kur'ana i ako zna mnogo hadisa.

To je zato što su ashabi, radijallahu anhum, najbolje poznavali i najbolje razumijevali Kur'an i sunnet, jer Allah, dželle šanuhu, dao im je oštar um i razum nepomućen bilo kakvim filozofskim naslijeđem, bili su najbolji poznavaoци jezika na kojem je objavljen Kur'an – oni su bili Arapi nepomućenog jezika i počašćeni su time da budu ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa su im srca očišćena i moral čvrsto usađen. Prisustvovali su spuštanju Objave, bili su upoznati

s povodima objavljenih ajeta, potpuno su razumijevali njeno značenje i shvatali ciljeve. Uostalom, nije li logično da Allah, dželle šanuhu, za nosioce Svoje vjere i ashabe Svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, odabere ljude koji su najbolji u svakom pogledu? Zato je uzimanje njihovog shvatanja vjere kao mjerila, najveća garancija ispravnog razumijevanja vjere i najveća garancija da će se musliman sačuvati od devijacija i zabluda.

Ashabe su naslijedili tabiini, koji su učili znanje od ashaba, a tabiine su naslijedili njihovi učenici – tabi-tabiini. Te tri generacije najbolje su generacije muslimana i najbolji su poznavaoци islama. Reкао je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: *“Najbolja generacija je ova moja generacija, potom ona nakon njih, potom ona iza njih.”* (Buhari i Muslim)

Njihova vrijednost je apsolutna i sveobuhvatna, a ono po čemu su najbolji jeste njihova lična vrijednost kao osoba, vrijednost njihovog znanja i vrijednost njihovih djela. Jedan od uzroka odabranosti jest prednjačenje u znanju i djelu, a ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prvaci su ovoga ummeta i oni su u ovom ummetu najučćeniji i najdosljedniji u prakticiranju, iza njih su po tome tabiini, zatim tabi-tabiini.

I onaj ko skrene s njihovog menhedža u shvatanju Kur'ana i sunneta, oslanjajući se na neislamsko vjersko-filozofsko naslijeđe, pogriješio je u shvatanju islama onoliko koliko je potpao pod utjecaj tog naslijeđa.

UČENJACI NA BRANIKU PUTA ČASNIH SELEFA

Nakon ove tri odabrane generacije, eskalirale su smutnje, proširile se novotarije i namnožile se sekte. Pogane sektaške ruke i jezici iskrivili su mnoga značenja Kur'ana i sunneta.

Podržani od nekih abasijskih halifa, mu'tezili su silom pokušavali uvesti ljude u svoje vjerovanje i iskušavali su ih ispitom o stvorenosti Kur'ana, i to je bila jedna od najvećih i najtežih smutnji. Većina učenjaka plašila se otvorenog suprotstavljanja ovoj smutnji.

U takvoj situaciji Allah, dželle šanu-

hu, nadahnuo je imama Ahmeda b. Hanbela, Allah neka mu se smiluje, da im se smjelo i energično usprotivi, podnoseći njihova zlostavljanja. Bio je premlaćivan, utamničen, ponižavan, zastrašivan, više je puta bio pred smaknućem, ali je ostao postojan dok istina nije pobijedila zabludu. Ahmed b. Hanbel sačuvao je put ashaba i njihovo shvatanje vjere od iskrivljivanja i izmjena koje su sektaši htjeli uvesti na temelju filozofskih učenja, stoga je zaslužio časn naziv imama ehli-sunneta vel-džemata.

O značaju ovog njegovog djela dovoljno govore riječi velikog učenjaka Alija b. Medinija: “Allah je Svoju vjeru uzdigao Siddikom u danima otpadništva i Ahmedom b. Hanbelom u danima mihne – mu'tezilijskog zlostavljanja.”

U sedmom hidžretskom vijeku u islam je uveden i rasprostranio se ilmul-kelam čija su pravila postala suci Kur'anu i sunnetu, pa su se u ummetu proširila devijantna vjerovanja do te mjere da ni mnogi učenjaci nisu bili kadri proniknuti u kur'ansko-sunnetska značenja, te su utonuli u glib te'vila (egzegeze) i iskretanja značenja, odvođeci brojne obične muslimane u zabludu. Tada je Allah, dželle šanuhu, nadahnuo šejhul-islama Ibn Tejmijju, Allah neka mu se smiluje, da odbrani plemeniti šerijat i očuva put ashaba u razumijevanju Kur'ana i sunneta. On je pobio shvatanja zabludjelih sektaša i porušio njihove filozofsko-kelamijske postulate, rušeći ih iznutra i porušivši im i same temelje. Iznio je na vidjelo slabost i nesuvislosti filozofsko-kelamijske nauke i postavio valjane osnove za razvoj racionalnih nauka u okviru tekstova Kur'ana i sunneta. Učenjaci koji su podrobno upućeni u sadržaj njegovih pisanih djela posvjedočili su da je posjedovao obilno znanje iz šerijatskih i logičkih disciplina. Njegov genij priznali su njegovi brojni neprijatelji, a njegova naučna ostavština postala je predmet interesovanja orijentalista. Mnogi su priznali da njegova djela predstavljaju čistu, nepotvorenu islamsku misao koja se izravno naslanja na put selefa u poštivanju Objave i slijeđenju njenih tekstova.

U jedanaestom hidžretskom vijeku u mnogim islamskim zemljama ras-

postranilo se sujevrje, širk se vratio na Arabijski poluotok, kaburi i drveće obožavani su mimo Allaha, dželle šanuhu, pa je Allah nadahnuo plemenitog učenjaka, preporoditelja islamskog puta, Muhammeda b. Abdulvehhaba, Allah neka mu se smiluje, da stupi u borbu protiv širka i novotarije.

Muhammed b. Abdulvehhab pozivao je u tevhid i sunnet, pisao je knjige, slao je pisma, držao je govore, podučavao je ljude tevhidu, dok nije pročistio islam i sunnetu vratio sjaj. Pobio je novotarska ubjeđenja, porušio je građevine širka i raskinuo okove praznovjerja.

Njegovo obnoviteljsko djelovanje predstavlja prekretnicu u historiji islamskog ummeta. Na krilima njegovog uspjeha u mnogim su se zemljama pojavile obnoviteljske snage.

SELEFIJA ILI POVRATAK ČISTOM ISLAMU

Tako je slijedenje Kur'ana i sunneta prema shvatanju i poimanju ashaba nasljeđivano s generacije na generaciju među učenjacima koji su poštovali hadiske predaje i menhedž (metodiku razumijevanja vjere) selefa, te su prozvani selefijama (u smislu zagovornika povratka na menhedž selefa).

Ideja povratka na put selefa u razu-

mijevanju i prakticiranju vjere, dakle, suština je selefizma. Zato je selefizam trn u oku nevjernicima, munaficima, političarima i medijima. To je ono što mrze i zbog toga nastoje kompromitirati selefije i optužuju ih za sve i svašta, i etiketiraju ih na razne načine ne bi li ljude odvratili od tog puta. Ali, uprkos pritiscima neprijatelja, selefijiski put se širi, i uprkos njihovim udarcima, on jača. Stoga u svakoj zemlji vidimo nosioce i sljedbenike selefijske da've. Nije to zbog snage daija i sljedbenika da've, nego zbog snage koja izvire iz njene jasnoće i stabilnosti te da've, jer je ona oličenje nepatvorenog i čistog islama, nepomućenog natruhama novotarija. Islam je njena snaga, islam je širi, islam je čuva od nestanka.

Ono što protivnici nazivaju vehabizmom zapravo je selefizam, u značenju pozivanja na menhedž selefa, a to je pravac ehli-sunneta vel-džemata koji predstavlja autentični islam.

Suprotstavljajući se zabludi mu'tezila i džehmija, pobijajući zablude mutekellimskih učenja, imam Ahmed nije došao sa novim islamom i svojim shvatanjem. Rušeci natruhe paganstva, uništavajući širk i razbijajući praznovjerja, ni imam Muhammed b. Abdulvehhab nije došao s novim islamom niti svojim shvatanjem. Ovi časni uče-

njaci upravo su branili autentični islam i svjetlom vječne istine satirali tamu sektaških zabluda vraćajući ummet Kur'anu i sunnetu.

SUD KUR'ANA I SUNNETA JE MJERODAVAN

Međutim, ovim ne želimo kazati da je oponiranje selefijском menhedžu ravno otpadništvu od islama, kao što ni ponašanje koje je suprotno islamskim učenjima nije uvijek kufr, nego može biti novotarija ili grijeh ili ostavljanje prečeg i vrednijeg i tome slično.

Također, ne želimo reći da su učenjaci koji se vode metodikom selefa bezgrješni, makar to bili velikani poput Ibn Hanbela, Ibn Tejmije, Ibn Abdulvehhaba i drugih. Učenjaci koji slijede put ashaba svoje su sljedbenike, poput ashaba, učili da se drže Kur'ana i sunneta i da ne prihvataju govor koji im je suprotan, ma čiji govor bio u pitanju. Zato ćemo naći da su njihovi sljedbenici kritički propitivali njihove stavove i ispravljali ono za što bi uvidjeli da je oprečno tekstu Kur'ana i sunneta, jer su od svojih imama naučili da ispravan put počiva na tekstovima Kur'ana i vjerodostojnih hadisa. Nasuprot njima, oni koji su skrenuli s tog puta napajali su se sa različitih izvora,

usvajali različita neislamska naučavanja, pa su se podvojili u sekte i brojna devijantna učenja. Stanje jednih i drugih najbolje oslikava kur'anski ajet: **“I doista, ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegovog, eto, to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili.”** (El-En'am, 153)

ATAK NA SELEFIZAM PREDSTAVLJA NAPAD NA AUTENTIČNA ISLAMSKA UČENJA

S obzirom na to da selefije predstavljaju čisti, nepatvoreni islam, u jeku je svjetska kampanja uperena protiv njih. Upućeni u politička kretanja na svjetskoj razini, uviđaju kako svjetski moćnici na ideološkom i kulturološkom planu favoriziraju batinijska učenja podupirući afirmiranje njihovog kulturnog i vjerskog naslijeđa, istovremeno omalovažavajući ehli-sunnetsko naslijeđe. U medijima se daje veliki prostor učenjacima i intelektualcima koji šire novotarska učenja, a vodi se prljava kampanja protiv učenjaka i intelektualaca koji zagovaraju vraćanje autentičnom islamu.

Nevideni pritisci kojima su izloženi muslimani općenito, a posebno bezočne potvore na selefijski menhedž, koji na najljepši način predstavlja islam,

doveli su do popuštanja nekih selefija. Da li zbog nedovoljnog znanja, ljudske slabosti, slabog pridržavanja vjere, straha za vlastiti život, imetak i porodicu, da li zbog neke ovosvjetske koristi, tek pojedinci napuštaju selefijski menhedž koji su do jučer slijedili, preobražavajući se u njegove ljute protivnike i kritičare, predstavljajući svoje nečasno ponašanje kao naučnu kritiku i povratak utemeljen na spoznaji.

To se dešavalo u prošlosti i nastavit će se dešavati. To je iskušenje sljedbenicima Istine, jer je Allah, dželle šanuhu, odredio da će biti iskušavani neprijateljstvom izvana i izdajstvom iznutra: **“...da propadne nesretnik poslije očiglednog dokaza, i da uspije sretnik poslije očiglednog dokaza...”** (El-Enfal, 42)

Ispravno je kritizirati skupine koje su skrenule s ispravnog menhedža, kao što je prihvatljivo ukazati na grešku nekog učenjaka u određenom pitanju, ali napadati nekoga samo zato što je kao svoj put izabrao da slijedi Kur'an i sunnet prema shvatanju selefa, to je destruktivno i ono je odraz slijedenja devijantnih ideja. Jer, ko se može protiviti slijedenju Kur'ana i sunneta prema shvatanju selefa ovog ummeta, osim onaj kojem Kur'an i sunnet nisu bitni za razumijevanje islama, a to predstavlja skretanje od samog islama; ili onaj koji zagovara islamu strane temelje na kojima gradi razumijevanje Kur'ana i

sunneta, umjesto na shvatanju selefa, a to predstavlja skretanje od sunneta ka sektaštvu i heterodoksiji.

SLIJEĐENJE KUR'ANA I SUNNETA PREMA SHVATANJU SELEFA TRAJAT ČE DOK TRAJE ISLAM

Prema Allahovoj, dželle šanuhu, odredbi, islam će postojati do Sudnjeg dana, makar se svi nevjernici na Zemlji borili protiv njega, a dok bude islama, bit će i onih koji ga prakticiraju slijedeći kur'ansko-sunnetske tekstove prema shvatanju časnih prethodnika. Napadi i potvore samo će jačati istinu podstrekujući njene sljedbenike da je gorljivi je brane i upornije pobijaju potvore i optužbe.

Onaj ko želi da ostane postojan u vremenu kušnji i velikih smutnji, neka se osnaži istinom i neka svoju vjeru ne veže ni za kakvog pojedinca, duboko svjestan da se istina ne prepoznaje po ljudima, nego da se ljudi prepoznaju po istini. Neka se samo Allahu, dželle šanuhu, preda i neka slijedi put dobrih prethodnika ovog ummeta svjestan da kasnije generacije mogu uspjeti i uzdići se samo na temeljima na kojima su se uzdigli i svoj uspjeh izgradili dobri prethodnici.

(Izvor: albayan.co.uk)

Strah od Allaha

PIŠE: HFZ. MR. MUHAMMED FADIL PORČA

SRCE NE MOŽE BITI ISPRAVNO BEZ STRAHA OD UZVIŠENOG GOSPODARA. REKAO JE EBU SULEJMAN ED-DARANI: “KADA STRAH OD ALLAHA NAPUSTI SRCE, ONO SE POKVARI.” (MEDARIDŽUS-SALIKIN, 1/513)

STRAH OD ALLAHA JE ZAŠTITA OD SLIJEĐENJA STRASTI. REKAO JE IBRAHIM B. SUFJAN: “KADA SE STRAH OD ALLAHA NASTANI U SRCU, SPRŽI MJESTA STRASTI U NJEMU I OTJERA DUNJALUK IZ NJEGA.” (MEDARIDŽUS-SALIKIN, 1/513) A KADA STRAHA NESTANE, ONDA SKRENE SA PRAVOG PUTA. REKAO JE ZUNNUN: “LJUDI SU NA PRAVOM PUTU SVE DOK NE BUDE NESTALO STRAHA, PA KADA GA NESTANE, ONI ZALUTAJU.” (MEDARIDŽUS-SALIKIN, 1/513) STUBOVI IBADETA SU STRAH, NADA I LJUBAV, I ONI SE ZAJEDNO MORAJU NAĆI KOD VJERNIKA.

REKAO JE IBN KAJJIM, RAHIMEHULLAH: “REKLI SU NEKI IZ PRVIH GENERACIJA SELEFA: ‘ONAJ KOJI OBOŽAVA ALLAHA SAMO IZ LJUBAVI, TO JE ZINDIK – OTPADNIK OD VJERE, ONAJ KOJI GA OBOŽAVA SAMO IZ STRAHA, TO JE HARURIJA – HARIDŽIJA, A ONAJ KOJI GA OBOŽAVA SAMO IZ NADE, TO JE MURDŽIJA. A ONAJ KOJI GA OBOŽAVA IZ LJUBAVI, STRAHA I NADE, TO JE PRAVI VJERNIK.’” (BEDAIUL-FEVAID, 3/11)

REKAO JE ŠEJHUL-ISLAM IBN TEJMIJJA, RAHIMEHULLAH: “UPRAVO SU SAČUVANE ALLAHOVE GRANICE I SVETINJE I DO NJEGA SU STIGLI ONI KOJI SU STIGLI STRAHOM, NADOM I LJUBAVLJU, PA KADA SRCE BUDE PRAZNO OD OVOG TROGA, POKVARI SE DA SE TEŠKO IKADA MOŽE POPRAVITI, A KADA NEŠTO OD OVOGA U NJEMU OSLABI, TOLIKO OSLABI I NJEGOV IMAN.” (FETVE, 15/21)

Jedno od prava Allahovog gospodarstva jeste da Ga se bojimo i to je jedan od najvažnijih ibadeta srca. Strah od Allaha je farz svakom pojedincu i to je najveći stub ibadeta bez kojeg nema predanosti Allahu. Strah od Allaha sprečava vjernika da čini zabranjene stvari zato što se boji svoga Gospodara i Njegove kazne, čime priznaje Njegovu moć, snagu i silinu, a svoju slabost i potčinjenost. Jedan od dokaza vjerovanja jeste da se bojimo Uzvišenog Allaha i da strah od Njega preovladava nad svakim drugim strahom. Rekao je Uzvišeni Allah: **“To vas samo šejtan plaši pristicama svojim, pa ih se ne bojte, nego se Mene bojte, ako ste vjernici.”** (Ali Imran, 175)

Allahovi poslanici najviše su se bojali svoga Gospodara, jer su Ga najbolje poznavali. Nuh, alejhis-selam, upozoravajući svoj narod, govorio je: **“Ja se, doista, bojim za vas patnje na Velikom danu!”** (El-A'raf, 59) Isto je govorio i Hud, alejhis-selam, i mnogi drugi. Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, objavljeno je: **“Reci: ‘Ako budem neposlušan svome Gospodaru, ja se plašim patnje na Velikom danu.’”** (El-En'am, 15) Što su veći znanje i spoznaja o Allahu, to će veći biti i strah i stid od Njega, kao i skrušenost. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je primjer u tome. Aiša, radijallahu anha, kazuje: **“Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učinio je nešto i dao olakšicu u tome, pa su se od te olakšice sustegnuli neki ljudi, što je došlo do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zbog čega je održao govor u kojem je zahvalio Allahu, a zatim rekao: ‘Šta misle ljudi koji se sustežu od nečega što ja uradim? Tako mi Allaha, ja sam najučćeniji u pogledu Allaha i najviše Ga se bojim.’”** (Buhari)

Prenosi Mutarrif b. Abdullah od svoga oca da je rekao: **“Došao sam Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dok je klanjao, a u prsima mu se čulo kao da vrije voda”,** znači od plača. (Nesai. Albani je hadis ocijenio sahihom)

Onome koji se boji Allaha bit će prosvijetljen razum i olakšano prihvatanje pouke. Rekao je Uzvišeni Allah: **“U tome je, zaista, pouka za one koji**

se plaše patnje na ahiretu; to je Dan kada će svi ljudi biti sabrani i to je Dan kad će svi biti prisutni, a Mi ga odgađamo samo za neko vrijeme. A onda kad dođe, bez dopuštenja Njegova niko ni riječ neće izustiti, a među njima bit će nesretnih i sretnih.” (Hud, 103–105) Onome koji se boji Allaha, na ahiretu će se otvoriti vrata Dženneta. Rekao je Uzvišeni Allah: **“A onome ko se bude bojava stajanja pred svojim Gospodarom pripast će dva dženneta, pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete!”** (Er-Rahman, 46–47) **“A onom ko je od stajanja pred Gospodarom svojim strepio i dušu od prohtjeva uzdržao, Džennet će baš boravište biti.”** (En-Naziat, 40–41)

Srce ne može biti ispravno bez straha od Uzvišenog Gospodara. Rekao je Ebu Sulejman ed-Darani: **“Kada strah od Allaha napusti srce, ono se pokvari.”** (*Medaridžus-salikin*, 1/513) Strah od Allaha je zaštita od slijeđenja strasti. Rekao je Ibrahim b. Sufjan: **“Kada se strah od Allaha nastani u srcu, sprži mjesta strasti u njemu i otjera dunjaluk iz njega.”** (*Medaridžus-salikin*, 1/513) A kada straha nestane, onda skrene sa Pravog puta. Rekao je Zunnun: **“Ljudi su na Pravom putu sve dok ne bude nestalo straha, pa kada ga nestane, oni zalutaju.”** (*Medaridžus-salikin*, 1/513)

Stubovi ibadeta su strah, nada i ljubav, i oni se zajedno moraju naći kod vjernika. Rekao je Ibn Kajjim, rahimehullah: **“Rekli su neki iz prvih generacija selefa: ‘Onaj koji obožava Allaha samo iz ljubavi, to je zindik – otpadnik od vjere, onaj koji Ga obožava samo iz straha, to je harurija – haridžija, a onaj koji Ga obožava samo iz nade, to je murdžija. A onaj koji Ga obožava iz ljubavi, straha i nade, to je pravi vjernik.’”** (*Bedaiul-fevaid*, 3/11) Rekao je šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah: **“Upravo su sačuvane Allahove granice i svetinje i do Njega su stigli oni koji su stigli strahom, nadom i ljubavlju, pa kada srce bude prazno od ovog troga, pokvari se da se teško ikada može popraviti, a kada nešto od ovoga u njemu oslabi, toliko oslabi i njegov iman.”** (*Fetve*, 15/21)

Tajni strah u duši i srcu od nekog

drugog mimo Allaha, kao što su kipovi, idoli ili taguti koji se obožavaju mimo Allaha, bojeći se da ih od njih može zadesiti nešto loše, to je od širka. Isti slučaj je sa onima koji se boje svojih šejhova i vođa, pa strahuju od njih ako zaborave na njih ili ih se ne prisjećaju ili ne postupaju u skladu sa onim što su im naredili. Rekao je Uzvišeni Allah: **“Zar Allah nije zaštitnik robu Svo-me?! A oni te plaše onima koje, porred Njega, obožavaju. Onoga kome Allah dadne da je u zabludi – niko ne može na Pravi put uputiti. A onoga koga On na Pravi put uputi – niko ne može u zabludu dovesti. Zar Allah nije Silni, Onaj koji kažnjava?!”** (Ez-Zumer, 36–37) Rekao je šejhul-islam Ibn Tejmijja: **“Onaj koji izjednači Stvoritelja i stvorenje u ljubavi prema Njemu, strahu od Njega i nadi u Njega, to je mušrik.”** (*Fetava*, 27/339)

Ostaviti nešto od farzova iz straha od ljudi, haram je koji umanjuje potpunost tevhida kod takve osobe. Zato šejtan stalno plaši vjernike svojim pristicama da ne izvršavaju ono što im je dužnost, pa nam je zabranjeno da ih se bojimo, kao što je spomenuo Ibn Kajjim. (*Igasetul-lebefan*, 17130)

Čovjek neće biti prekoran zbog prirodnog straha od zvijeri, vatre, gušenja i sl., kao što se spominje u kazivanju o Musau, alejhis-selam, kada je bježao od faraona, i u kazivanju o Ibrahimu, alejhis-selam, kada su mu došli meleki u ljudskom liku.

Predanost Allahu i čvrsto vjerovanje u kader uzrok su otklanjanja straha od ljudi. Onaj koji se na ovom svijetu boji svoga Gospodara bit će siguran na Sudnjem danu. Allah neće spojiti Svo-me robu dva straha: na ovom svijetu od Njega i na budućem od kazne. Onaj koji se boji Allaha, Njemu bježi i kod Njega se sklanja, a onaj koji ne ostavlja grijeha, takav se ne boji Allaha. Svaki grješnik je neznalica, a svaki čovjek koji Ga se boji, učen je i pokoran. Kada se bojiš stvorenja, osjetiš nesigurnost i želiš od njega pobjeći, a strah od Allaha daje ti sigurnost, utočište i pruža Njegovu blizinu.

Da nas Uzvišeni Allah učini od onih koji Ga se boje i koji kod Njega nalaze sigurnost i smiraj! Amin!

ŠTA JE EGIPATSKI MUFTIJA NAPISAO U IZVJEŠTAJU O SLUČAJU “PRESUDA MURSIJU I IHVANSKIM VOĐAMA”

Šaban eš-Šami, predsjednik Krivičnog suda u Kairu, otkrio je dio izvještaja egipatskog muftije u slučajevima koji se vode protiv Muhammeda Mursija, svrgnutog egipatskog predsjednika, i drugih vođa pokreta Muslimansko bratstvo, vezano za špijunažu i druge zločine. Šami je kazao kako je muftija u izvještaju naveo da “dokazi potvrđuju krivicu optuženih u slučajevima koji se protiv njih vode i potvrđuju da su okrivljeni počinili zločine koji zaslužuju kisas – odmazdu, i da šerijat za svaki zločin propisuje kaznu, bilo odmazdom bilo preciziranom kaznom (haddom), a neki zločini ne zaslužuju manju kaznu od smaknuća, kao što je špijunaža.”

U muftijinom izvještaju još se kaže: “Pošto je zločin okrivljenih to da su špijunirali za strane organizacije (svjetsku organizaciju Muslimansko bratstvo i pokret Hamas) kako bi izvršili teroristička djela u Egiptu i protiv egipatskih građana

i institucija s namjerom širenja anarhije i rušenja egipatske države, a sve s ciljem da njihova organizacija preuzme vlast. Učinili su to tako što su se službenim i neslužbenim kanalima povezali sa stranim grupama i stupili u savez sa džihadskim organizacijama u zemlji i izvan nje.

Putem interneta međusobo su određivali zaduženja, razmjenjivali podatke vezane za političko i ekonomsko stanje u zemlji, napali su egipatske zatvore, iranskoj revolucionarnoj gardi predali su izvještaje koji sadrže državne tajne, a otkrili su im i tajnu vezanu za odbranu države.”

Muftija je u svom izvještaju decidan da “nema sumnje u to da su optuženi počinili zločin za koji im se sudi”, potcrtavajući da “šerijat propisuje da se svi učesnici kazne kaznama u rasponu od ukora do smaknuća, ako je u općem interesu i ako su dokazi čvrsti da se skupina dogovorila da će izvršiti zločin i ako su poduzeli mjere na njegovom izvršenju. Propisuje se smrtna kazna i odmazda ako se šteta koju je učinio zločinac ne može namiriti drugačije osim njegovim smaknućem, kao što je u slučaju špijuna i onoga koji kontinuirano čini zločine.”

Izvještaj je zaključio konstatacijom da su okrivljeni počinili zločine špijunaže, saradnje sa stranim skupinama radi dolaska na vlast, ubistva Egipćana, napade na policiju i vojsku, te da moraju biti kažnjeni propisanom zakonskom kaznom.

Ovo znači da se muftija ne protivi izricanju smrtnih presuda, ali i da se zalaže za blaže kazne nekima od okrivljenih.

(Izvor: *alarabiya.net*)

SIRIJSKI POBUNJENICI NA JUGU ZEMLJE PORUČUJU DRUZIMA DA IH SE NE PLAŠE

Oružane grupe sirijske opozicije suprotstavljene Bašaru el-Assadu, u provinciji Dira ulažu velike napore da odagnaju strahovanja svojih komšija Druza nastanjenih u susjednoj provinciji Suvejda. Opozicione vojne grupe obećale su Druzima da će se u svojim vojnim operacijama na području provincije Suvejda ograničiti na vojne ciljeve, da neće napadati civile i njihovu imovinu. U proglasu koji su izdale opozicione vojne snage kaže se da oni nemaju namjeru da započnu sukob sa zajednicom Druza i da ih ne smatraju neprijateljima, te da su od samog početka oružane borbe protiv Assadovog režima imali cilj samo da se oslobode ugnjetavanja koje su trpjeli od režima, insistirajući na tome da oni nisu teroristi, kako ih nastoji predstaviti režimska propaganda.

Ovaj proglas dolazi nakon što su se opozicione snage vratile na položaje u provinciji Suvejda, kao i u blizini samog grada Suvejda, centra provincije.

Sirijska opozicija povukla se sa vojnog aerodroma Sa'lebe, nakon što su ga osvojili, te sa nekih drugih položaja, u cilju da spriječe plan Assadovih obavještajnih službi da isprovociraju sukob Druza sa sunijama koji žive u njihovom okruženju.

Istovremeno, Druzi pružaju dvije oprečne slike. S jed-

ne strane, skupina šejhova zajednice Druza, okupljenih u inicijativu El-Kerama (dostojanstvo), na čelu sa vjerskim vođom Fehdom el-Belusom, poziva sirijske mladiće da se se ne odazivaju u vojnu službu, te prijete da će nasilnim putem zatvoriti regrutacione centre u provinciji. A, s druge strane, grupa vjerskih vođa koja podržava Assada, na čelu sa Himetom Sulejmanom el-Hedžerijem, poziva Druze “koji su sposobni da nose oružje, da se odazovu otadžbini u ime arapskog dostojanstva, ljubavi prema vjeri i vjernicima, i priključ se vojnim jedinicama”

(Izvor: *alquds.co.uk*)

BLIŽI LI SE KRAJ ASSADU?

Prema informacijama koje su procurile sa sastanka zemalja G-8, koji se nedavno održao povodom sirijske krize, načelno je postignut dogovor između Rusije, SAD-a i

evropskih zemlja, o nužnosti uklanjanja Assada sa vlasti, jer je postao faktor eskaliranja terorizma u regiji.

Uporedo s ovim informacijama, ruska vlada evakuira porodice svojih diplomata i oficira iz Sirije. Nekolicina visokorangiranih Assadovih oficira, također, evakuirala je svoje porodice u libanski Tripoli.

Sve su češće vijesti o ekspanziji šiitskih boraca koje šalje Iran, što je pokazatelj kolapsa Assadovih snaga u posljednjim sukobima sa opozicionim grupama. Da li sve ovo ukazuje na skori kraj vladavine Bašara el-Assada?

(Izvor: *aljazeera.net*)

ZAŠTO JE SAD-U U INTERESU DA NE POBJEĐUJE U RATOVIMA KOJE VODI?

- Ratovi pomažu u očuvanju i zadržavanju veoma profitabilnih ugovora za finansiranje ključnih kongresnih distrikta, fakultetima osiguravaju finansijsku podršku za provođenje studija o strategiji, sredstva za razvijanje novog oružja. Tokom trajanja rata niko ne pita "koliko košta Pentagonovo branjenje Amerike".

- Kontinuirano ratovanje odgađa donošenje "teške odluke" o smanjenju vojnog budžeta, zatvaranju vojnih baza. Shakespeare je lijepo savjetovao kralja da poveća ratovanje van zemlje kako bi održavao smirenost unutar zemlje.

- Pokretanje ratova bio je kroz historiju poznat način vladara da izbjegn timerške unutrašnje reforme i da im donesu popularnost. Prethodni američki predsjednik George W. Bush drugi je mandat osvojio zahvaljujući ratu koji je vodio, a ne što je ispunio program koji je obećao.

- Privatni "kontraktori" profitiraju u ratu, dok u miru nisu plaćeni, kao što je slučaj sa regularnom vojskom. U Iraku i Afganistanu bilo je stotine hiljada bivših vojnika. U ratu oni imaju dobre plate, a u miru mogu računati na manje plaćene poslove.

- Vašingtonska zajednica profitira od stalnih kriza. Intelektualci dobijaju mnogo prostora na televizijskim kanalima da drže svoje lekcije. Nove krize osiguravaju nove poslove, nova finansijska sredstva za putovanja na žarišta radi proučavanja neprijatelja. Kongresmeni dobijaju više prostora na TV-u, kritičarima se spočitava da potkopavaju ratni trud, čak da pomažu neprijatelju. Svi se osjećaju važnima.

- Kablovske televizije postaju gledanije (a to znači povećanje profita), umjesto dosadnih programa, naprimjer CNN je sedmicama izvještavao o nestalom malezijskom avionu.

- Amerikanci ne žele da imaju

mного žrtava u vlastitim redovima. Radije bombardiraju sela i gradove i stvaraju nove neprijatelje. Ako je SAD-u zaista bitno dobijanje rata, trebali bi prihvatiti više vlastitih žrtava i nastojati postići stabilnost u zemljama koje osvoje.

- Unutrašnji sigurnosni establišment košta milijarde dolara i potrebno mu je postojanje stalne prijetnje. Beskonačni ratovi dali su dušu za to. Kad bi Amerikanci izvojevali "pobjedu", mnogi (dobro plaćeni) službenici ostali bi bez posla.

(Izvor: *theamericanconservative.com*, Sažetak iz članka: *12 Reasons America Doesn't Win Its Wars*, autor: *Jon Basil Utley*)

Uvjeti primanja dove

PIŠE: ENES JULARDŽIJA, PROF.

Uzvišeni je Allah Svojim robovima naredio da Mu upućuju dovu i obećavši im da će je primiti iz Svoje milosti i plemenitosti. Uzvišeni Allah kaže: **“A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli...”** (El-Bekara, 186); **“Gospodar vaš je rekao: ‘Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati!’”** (El-Mu'min, 60) Ovo je obećanje koje je dao Uzvišeni Allah, a On ne krši Svoja obećanja. Uzvišeni kaže: **“Allah će, zaista, održati obećanje.”** (Ali Imran, 9)

Vjerovanje da Allah ne krši Svoje obećanje i da će ispuniti ono što obeća, predstavlja vjerovanje koje vjernik ima u pogledu svoga Gospodara. To vjerovanje proizlazi iz kur'anskih i hadiskih tekstova, kao što može potvrditi čista i prirodna vjera kod čo-

vjeka, čisti razum, kao i običaji koji postoje među plemenitim ljudima, a Allahu pripada najljepši primjer. Kada plemenita osoba obeća, ona mora održati obećanje, pa šta tek onda reći za Onoga koji je najplemenitiji, čija milost obuhvata sve?

Neki postavljaju pitanje: Može se vidjeti da neki ljudi upućuju dovu, ali im ona ne biva (uvijek) uslišana, mada Allah ispunjava Svoje obećanje, pa kako onda usaglasiti te dvije stvari, tj. da Allah ispunjava obećanje i da nekome nekad ne prima dovu? Kao primjer za spomenuto pitanje, može se navesti sljedeće:

- Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, uputio je dovu protiv Safvana b. Umejja, Suhejla b. Amra i Harisa b. Hišama, pa je objavljen sljedeći ajet: **“Od tebe ne zavisi da li će On pokajanje njihovo primiti ili će ih na muke staviti, jer oni su**

zaista nasilnici.” (Ali Imran, 128) (Buhari, br. 4070 i 837)

- Uzvišeni Allah, u odgovoru na Musaovo traženje da vidi svoga Gospodara, kaže: **“I kad Nam Musa dođe u određeno vrijeme, i kada mu Gospodar njegov progovori, on reče: ‘Gospodaru moj, ukaži mi se da Te vidim!’ ‘Ne možeš Me vidjeti’, reče, ‘ali pogledaj u ono brdo, pa ako ono ostane na svom mjestu, vidjet ćeš Me!’”** (El-A'raf, 143)

Valja imati na umu da Allah iz Svoje mudrosti ne prima svaku dovu koju čovjek upućuje i ne ispunjava mu svaku želju. (*Ed-Duau ve menziletuhu minel-akidetil-islamijja*)

Čovjek ne treba da se protivi i uznemirava ako mu dova ne bude odmah uslišana, jer Uzvišeni Allah ne prima dovu zbog kerameta, plemenitosti, koji neka osoba ima

kod Njega, nego On uslišava dovu shodno Svojoj mudrosti i poznavanju stanja i kojem se nalazi molitelj. Naime, ponekad čovjek moli za ispunjenje neke svoje potrebe, ali njeno uslišanje u tom bi trenutku za čovjeka predstavljalo propast, patnju i nesreću, tako da mu Uzvišeni zbog toga ne primi dovu. Isto tako, nekad Uzvišeni Allah ne prima dovu iz Svoje plemenitosti prema onome koji upućuje dovu i iz Svoje ljubavi prema njemu, pa mu to uskrati kako bi ga zaštitio i čuvao, a ne iz škrтости. (Vidjeti: *Medaridžus-salikin*)

U odgovoru na ranije postavljeno pitanje, moglo bi se reći i sljedeće: **Primanje dove koja se spominje u ajetu: "A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli"** (El-Bekara, 186), **"Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati!'"** (El-Mu'min, 60), uvjetovano je Allahovom voljom u riječima Uzvišenog: **"Reci: 'Kažite vi meni, ako istinu govorite, kad bi vam došla Allahova kazna ili vas iznenadio Smak svijeta, da li biste ikoga drugog osim Allah priznavali? Njega biste samo molili da, ako hoće, otkloni od vas ono za što ste Ga molili, a ne bi vam ni naumpali oni koje ste Mu ravnim smatrali.'" (El-En'am, 40–41)**

Međutim, ovaj odgovor nije baš najadekvatniji, jer Allahova volja, htijenje, ovdje se odnosi na primanje dove nevjernika zato što ajet govori o

nevjernicima, a ne o vjernicima.

Ispravan odgovor bio bi sljedeći: Obecanje da će dova biti primljena generalno je važeće, tako da nema čovjeka koji uputi dovu a da mu Allah dovu neće primiti; međutim, način primanja dove je različit. (*Ed-Duau ve menziletuhu minel-akidetil-islamijja*) Naravno, nakon što se ispune svi uvjeti za primanje dove i ne bude stvari koji utječu da dova ne bude primljena.

Prenosi se od Ebu Seida el-Hudrija, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Nema muslimana koji uputi dovu, kojom se ne traži grijeh niti prekidanje rodbinskih veza, a da mu Allah neće dati jedno od troje: ili će mu uslišati njegovu dovu, ili će mu nagradu za nju ostaviti na ahiretu, ili će od njega otkloniti neko zlo, veliko poput onoga za što moli."* Tada neko reče: "Onda ćemo mi puno učiti dovu." Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *"A Allah će (davati) najviše."* (Ahmed, 3/18; Tirmizi, 5/566, br. 3573. Albani ga je ocijenio kao hasen u djelu *Sahibut-Tirmizi*)

Ovaj hadis se navodi kao pojašnjenje riječi Uzvišenog Allaha, azze ve dželle: **"Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati!"** (El-Mu'min, 60)

Ovo sve spada u primanje dove. Neki kažu: "Allahova plemenitost ne opovrgava Njegovu mudrost, te se zbog toga ne prima svaka dova. Uzvišeni Allah kaže: **"Da se Allah za prohtjevima njihovim povodi,**

sigurno bi nestalo poretka na nebesima i na Zemlji, i u onom što je na njima..." (El-Mu'minun, 71). (Ibn Abdulberr, *Et-Temhid*)

UVJETI ZA PRIMANJE DOVE

Što se tiče stvari koje utječu na to da dova bude primljena, potvrdu za njih možemo naći u Kur'anu i sunnetu. Neke od njih ćemo navesti i pojasniti:

• Iskrenost

Uzvišeni Allah naređuje iskrenost u Svojoj časnoj Knjizi: **"Reci: 'Gospodar moj naređuje – pravednost. I obraćajte se samo Njemu kad god obavljate namaz, i molite Mu se, iskreno Mu ispovijedajući vjeru! Kao što vas je iz ničega stvorio, tako će vas ponovo oživjeti'"** (El-A'raf, 29); **"Obožavajte zato Allaha, iskreno Mu ispovijedajući vjeru – pa makar to nevjernicima bilo mrsko..."** (El-Mu'min, 14); **"...a naređeno im je da samo Allaha obožavaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju..."** (El-Bejjina, 5)

• Slijeđenje Kur'ana i sunneta

Ovo je uvjet u svim ibadetima, zbog riječi Uzvišenog: **"Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, nikoga ne smatra Nje-**

mu ravnim!” (El-Kehf, 110)

Pod *dobrim djelom* se podrazumijeva ono što je u skladu sa Allahovom vjerom, sa onim čime se želi Allahovo zadovoljstvo. Tako dova i dobro djelo treba da budu iskreno učinjeni radi Allaha i ispravni, odnosno u skladu sa Kur'anom i sunnetom Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. (*Tefsirul-Kur'anil-azim*)

Uzvišeni Allah kaže: **“Ko je bolje vjere od onoga koji se iskreno preda Allahu, čineći još i dobra djela, i koji slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu? A Ibrahima je Allah uzeo za prijatelja”** (En-Nisa, 125); **“Onaj ko se sasvim preda Allahu, a uz to čini dobra djela, uhvatio se za najčvršću vezu. Allahu se na koncu sve vraća.”** (Lukman, 22)

Izraz: **“onaj ko se sasvim preda Allahu...”**, odnosi se na onoga ko iskreno čini djela radi Njega, onoga ko se pokorava Njegovoj naredbi i slijedi ono što je On propisao. (*Tefsirul-Kur'anil-azim*)

Musliman mora slijediti Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u svim djelima, jer svako djelo koje nije u skladu sa Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, šerijatom, neispravno je zbog Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Ko u našu vjeru uvede nešto novo, što nije od nje, to se odbacuje (ne prima).”* (Muttefekun alejhi. Buhari, br. 2697 i 540; Muslim, br. 1718 i 762) U drugoj verziji navodi se: *“Ko učini neko djelo koje nije u skladu sa našom vjerom, to se odbacuje (ne prima).”* (Muslim, br. 1718 i 762)

U slijeđenju Kur'ana i sunneta prilikom učenja dove misli se na to da se općenite dove ne vezuju za vrijeme ili mjesto, niti da se upućuju na poseban način koji se ne prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zatim da se ne izmišljaju dove koje sadrže novotarije ili širk, pa da se Allaha, azze ve dželle, moli tim dovama. Muslimanu je dovoljno da upućuje dove koje su propisane, ali isto tako nema smetnje da se upućuju dove koje se ne prenose od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali pod uvjetom da ne izlaze iz okvira onoga što je propisano i da ne pređu

u dove koje sadrže novotarije ili širk.

● Dugo putovanje i izbjegavanje harama

Putovanje samo po sebi utječe na primanje dove, kao što se navodi u jednom hadisu: *“Tri vrste dove primaju se bez ikakve sumnje: dova onoga kome je učinjena nepravda, dova musafira (putnika) i dova roditelja za svoje dijete.”* U verziji koju bilježi Tirmizi navodi se: *“...dova roditelja protiv svoga djeteta.”* (Tirmizi i Ibn Madža. Albani ga je ocijenio kao hasen u djelu *Sahihut-Tirmizi*)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *“Allah je dobar i prima samo ono što je dobro. Allah je naredio vjernicima ono što je naredio poslanicima”,* pa je rekao: **“O poslanici, dozvoljenim i lijepim jelima se hranite i dobra djela činite...”**, (El-Mu'minun, 51), i: **“O vjernici, jedite ukusna jela koja smo vam podarili i budite Allahu zahvalni, ta vi samo Njega obožavate!”** (El-Bekara, 172) Zatim je spomenuo čovjeka koji je dugo putovao čupave i prašnjave kose kako podiže ruke prema Njemu govoreći: *“O Gospodar! O Gospodar!”, a njegova je hrana haram, njegovo je piće haram, njegova je odjeća haram, othranjen je haramom, pa kako da mu se odazove?!”* (Muslim)

Dova putnika se prima, mada ponekad mogu postojati neke stvari koje to sprečavaju, kao što je ogreznost u haramu, tako da čovjekovo jelo bude haram, njegovo piće haram i njegova odjeća haram, kao što se spominje u navedenom hadisu. (*Fikhud-duai*)

● Dizanje ruku prema nebu

To predstavlja jedan od lijepih postupaka zbog kojeg se treba nadati da će dova biti primljena. (*Džamiul-ulumi vel-hikemi*) U prilog tome govori prethodno citirani hadis.

Međutim, ovdje ćemo navesti Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“Uistinu je vaš Gospodar stidljiv i plemenit. Stidi se da vrati prazne ruke Svome robu koji ih podigne i zamoli Ga za nešto”,* a u verziji koju

bilježi Tirmizi kaže se: *“bez ičega.”* (Ebu Davud i Tirmizi. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *Sahihut-Tirmizi*)

● Upornost u dovi prilikom traženja od Allaha, azze ve dželle, ponavljajući riječi koje Njega veličaju kao Gospodara (Džamiul-ulumi vel-hikem)

- kao što je spomenuto u jednom od ranijih hadisa: *“...podigao svoje ruke prema Njemu gooreći: ‘O Gospodar! O Gospodar!’”*

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *“Uporno molite riječima: ‘Ja Zel-dželali vel-ikram – O Vlasniče veličanstvenosti i plemenitosti!’”* (Tirmizi. Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu *Sahihut-Tirmizi*)

Ako čovjek često upućuje dovu i ponavlja je, uporno tražeći od Allaha i ponavljajući riječi koje Njega veličaju i ističu da je Gospodar svega, Bog svega, koje ističu Njegova lijepa imena i savršena svojstva, to spada u jednu od najboljih stvari koje utječu na primanje dove. (*Džamiul-ulumi vel-hikem*)

● Obraćanje Allahu u nevolji

Uzvišeni kaže: **“Onaj koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva, i koji zlo otklanja...”** (En-Neml, 62)

Tako nevoljnik u trenucima nevolje i teškoće ne vidi izlaza i spasa osim kod Allaha, pa Ga moli da od njega otkloni ono što ga je zadesilo. Kada se grlo stegne i čovjek ostane bez daha, kada izgubi snagu i nema na što da se osloni, tada pogleda oko sebe, pa vidi da je sam i da nema nikakve pomoći i načina da se spasi, i u tim trenucima on traži utočište kod Allaha, azze ve dželle, a On je Onaj koji se nevoljniku, kada ga nevolja zadesi, odaziva. (Vidjeti: *Fikhud-duai*)

● Dova u odsustvu

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *“Uslišana je dova koju musliman uputi za svog odsutnog brata (po vjeri).”* (Muslim)

PIŠE: DR. HAKIJA KANURIĆ

Savremena medicina u svjetlu islamskog prava

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, i neka su salavati i selami na Allahovog miljenika, odabranog roba i poslanika Muhammeda, njegovu porodicu, ashabe i sve koji slijede njegovu uputu.

Medicini i liječenju uvijek se posvećivala velika pažnja, jer gubitkom zdravlja sve druge dunjalučke blagodati gube smisao ili postaju potpuno bezvrijedne. Savremena medicina, pored već ostvarenog velikog napretka, konstantno se razvija i unapređuje, čime se otvaraju mnoga nova pitanja koja je potrebno analizirati i objasniti s aspekta islamskog prava.

U ovom uvodnom tekstu o savremenim pitanjima vezanim za medicinu govori se o statusu liječenja u islamskom pravu, tj. da li je bolesniku dužnost tražiti lijek ili je to samo dozvoljeno, te o propisu upotrebe lijekova koji u svom sastavu sadrže šerijatom zabranjene materije, poput alkohola i svinjskih derivata.

DA LI JE LIJEČENJE OBAVEZNO?

Ibrahim, alejhis-selam, u raspravi sa idolopoklonicima opisuje svog Gospodara riječima: **“...Koji me je stvorio i na Pravi put uputio, i koji me hrani i poji, i koji me, kad se razbolim, liječi...”** (Eš-Šuara, 78–80) Allah je Taj

koji daje život i smrt, bolest i lijek, a nijedan lijek neće koristiti bez Allahove dozvole. U to čvrsto vjeruje svaki musliman, ali to nikako ne znači zanemarivanje materijalnih uzroka. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio je: *“Allah nije spustio bolest a da za nju nije spustio i lijek.”* (Buhari, br. 5678) U drugoj verziji još se navodi: *“Ko ga je upoznao, zna za njega, a ko ga nije upoznao, ne zna za njega.”* (Ahmed, br. 3578) Usama b. Šurejk, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *“Liječite se, jer doista Svevišnji Allah nije dao bolest a da za nju nije dao i lijek, osim jedne, a to je starost.”* (Ebu Davud, br. 3855; Tirmizi, br. 2038. Tirmizi kaže da hasen-sahih) Ove predaje odgovor su ekstremistima koji vjeruju da potpuno oslanjanje na Allaha podrazumijeva ostavljanje liječenja i materijalnih uzroka. Zapostavljanje uzroka također je u koliziji sa praksom Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovom cjelokupnom biografijom, kroz koju se jasno vidi da nije zanemarivao uzroke, nego je činio sve što je u njegovoj moći, uz čvrsto oslanjanje na Allaha i ubjeđenje da uzroci daju svoje rezultate samo ako to Allah dozvoli. Svojom riječju i djelom potvrdio je da poduzimanje uzroka ne negira tevekul – oslonac na Allaha, nego je to ispravno poimanje vjere i Allahovih zakona u prirodi.

Hadis u kojem Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opisujući skupinu iz ovog ummeta koja će ući u Džennet bez polaganja računa, kaže: *“To su oni koji nisu skloni zloslutnji, koji ne traže da im se uči rukja (da im se naučava) i koji se ne liječe vatrom, nego se na Gospodara svoga oslanjaju.”* (Buhari, br. 5752; Muslim, br. 371), ne ukazuje na pokudenost liječenja niti da liječenje negira potpunost oslonca na Allaha. Ibn Usejmin, rahimehullah, o ovom hadisu kaže: *“To se ne odnosi na onoga ko zatraži ljekarsku pomoć, jer Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije rekao: ‘Ne liječe se!’, nego je rekao: ‘Ne liječe se vatrom i ne traže da im se naučava.’* Međutim, izuzima se stanje kada se srce čovjeka veže za ljekara, kao i nada u ozdravljenje i strah od bolesti. Takvo stanje u srcu čovjeka skrnavi njegov oslonac na Uzvišenog Allaha. Kada se čovjek uputi ljekaru, neka vjeruje da je to samo poduzimanje uzroka, da rezultat dolazi isključivo od Svevišnjeg Allaha i da je On Taj u čijoj je ruci izlječenje. Tako će oslonac na Allaha biti potpun.” (Fetve: *Nurun alad-derb*, 3/213)

S druge strane, navodi se predaja o ženi koja je bolovala od epilepsije, pa je tražila od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da dovi za njeno izlječenje, a Poslanik joj je rekao: *“Ako hoćeš, strpi se na tome, a nagrada ti je Džennet, a ako hoćeš, dovit ću Allahu*

da te izliječi!”, na što je žena rekla: “Strpjet ću se, ali kada izgubim svijest, tijelo mi se otkrije pa dovi Allahu da se ne otkrivam!” Tada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dovio za nju. (Buhari, br. 5652; Muslim, br. 2576) Kasnije su ashabi za ovu ženu svjedočili da je džennetlička. Ova predaja ukazuje na to da je osoba ma čvrste volje i jakog imana dozvoljeno ne liječiti se u situacijama poput ove. Ibn Hadžer u komentaru ovog hadisa kaže: “Ovaj hadis

ukazuje na vrlinu onoga ko bude iskusan epilepsijom, zatim da se strpljenjem na dunjalučkim nedaćama stječe Džennet, da je strpljivo podnošenje bolje od uzimanja olakšice onome ko zna da za to ima snage i da neće pokleknuti u teškoći. U hadisu se nalazi i dokaz da je dozvoljeno ne liječiti se, da je liječenje svih bolesti dovom i iskrenim obraćanjem Allahu vrednije i korisnije od liječenja medikamentima, te da je utjecaj toga i odraz na tijelu veći od utjecaja materijalnih lijekova. Međutim, to koristi uz dvije stvari: prva se veže za bolesnog i podrazumijeva iskreno usmjerenje srca ka Allahu, a druga se odnosi na onoga ko liječi, a to je čvrstina njegovog usmjerenja ka Allahu i snaga njegovog srca u bogobožnosti i osloncu, a Allah najbolje zna.” (*Fethul-Bari*, 10/115)

Islamski pravници raspravljali su o propisu liječenja i o tome iznijeli različita mišljenja, od kojih je preferirajuće da se propis razlikuje shodno stanju bolesnika. Islamski pravni kolegij na svojoj sedmoj konferenciji, na kojoj se raspravljalo o ovoj temi, donio je zaključak u kojem je detaljno pojašnjeno kada je liječenje obavezno, a kada samo dozvoljeno ili pohvalno. U zaključku se navodi: “Liječenje je propisano, jer na to ukazuju Kur’an, riječi i djelo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te korist koja se ostvaruje čuvanjem života, što je jedan od visokih ciljeva šerijata. Sam propis

liječenja razlikuje se shodno stanju i okolnostima. Tako je liječenje obavezno onome ko ostavljanjem liječenja dovodi svoj život u opasnost ili rizikuje da izgubi neki dio tijela ili njegovu funkciju, ili da se pak bolest prenese na druge. Liječenje je pohvalno ukoliko ostavljanje liječenja rezultira slabljenjem tijela, ali ne vodi onome što je spomenuto u prethodnom slučaju. Dozvoljeno je ako ne spada u prethodna dva stanja. Pokuđeno je ukoliko se čini na način tako da postoji bojazan da uzrokuje težu bolest od one od koje se liječi. (*Medželetu Medžmeil-fikhil-islami*, 7/13, br. 729)

LIJEČENJE NEDOZVOLJENIM SREDSTVIMA

Sve što postoji na Zemlji halal je i dozvoljeno izuzev skupine materija koje je islam zabranio. Smisao zabrane u prvom redu jeste da Uzvišeni Allah iskuša Svoje robove, jer kroz prihvatanje naredbi i zabrana praktično se potvrđuje iskrenost u vjeri, zadovoljstvo Allahom kao Gospodarom, Muhammedom kao poslanikom i islamom kao vjerom. Pored toga, sve zabranjeno čovjeku donosi štetu, a ako u sebi ima kakve koristi, šteta u njemu veća je od koristi. Svevišnji Allah o vinu i kocki kaže: “**Pitaju te o vinu i kocki. Reci: ‘Oni donose veliku štetu, a i neku korist ljudima, samo je šteta od njih veća od**

koristi.’” (El-Bekara, 219) Većina zabranjenih materija spomenuta je u Kur’anu i sunnetu, poput vina, svinjetine, uginulih kopnenih životinja, krvi koja istječe prilikom klanja životinja, divljih zvijeri, ptica grabljivica, nečistih tvari i slično. Neke od ovih materija koriste se u pripremi lijekova. Tako se, naprimjer, etilni alkohol koristi kao sredstvo za otapanje, ekstrakciju, konzerviranje ili za poboljšanje okusa. Svinjski derivati koriste se u proizvodnji određenih lijekova, kao što je Heparin, a koriste se i u proizvodnji kapsula. S obzirom na to da se lijek koristi samo

kada za njim postoji potreba ili nužda, islamski pravnici raspravljali su o propisu liječenja zabranjenim materijama ili lijekovima u čije sastojke ulazi nešto od zabranjenih tvari. Nakon što su se složili da nije dozvoljeno koristiti lijek sačinjen od haram sastojaka ukoliko ima alternativu u dozvoljenim lijekovima, učenjaci se razilaze u pogledu njegove upotrebe kada za njega nema učinkovite zamjene. Malikijski i hanbelijski učenjaci zauzeli su oštriji stav, dok su hanefije i šafije liberalniji u ovom pitanju. Hanefijski učenjak Ibn Abidin kaže: “Ono što je ranije kazano da je zabranjeno liječenje haramom ne odnosi se na svaku situaciju, jer liječenje haramom nije dozvoljeno ukoliko se ne zna da je u njemu lijek, a kada se to zna i ne postoji drugi lijek, dozvoljeno je.” (*Hašijetu Ibnu Abidin*, 5/228) Malikijski učenjak Dirdir kaže: “Nije dozvoljeno upotrijebiti alkohol kao lijek, pa i ako se strahuje za život.” (*Hašijetud-Dusuki*, 19/38) Malikije generaliziraju ovaj propis na sve nečiste i zabranjene tvari, svejedno liječilo se njima unošenjem u organizam ili nanošenjem na tijelo, te bila zabranjena tvar stoprocentna ili pomiješana sa dozvoljenom. Samo u jednom stanju dozvoljavaju liječenje haramom, a to je da liječenje bude vanjskom upotrebom, tj. nanošenjem na kožu, u situaciji kada se ostavljanjem lijeka život dovodi u opasnost.

Šafijski učenjak Remli, nakon što je ukazao na zabranu liječenja opojnim pićem nepomiješanim s drugim tvarima, kaže: “Međutim, ako je opojno piće razloženo u drugom lijeku, dozvoljeno je liječiti se njime, kao što je dozvoljeno liječiti se drugim nečistim tvarima mimo opojnih pića čak i ako nisu pomiješane drugim supstancama, ako bolesnik zna ili ga obavijesti pouzdan ljekar, da je taj lijek djelotvoran i koristan, te da je nužno baš taj lijek upotrijebiti i da ga čist lijek ne može zamijeniti.” (*Nihajetul-muhtadž*, 2/14)

Henbelijski učenjak Ibn Kudama kaže: “Nije dozvoljeno liječiti se haramom niti nečim što sadrži haram, poput magarećeg mlijeka i mesa zabranjenih životinja, niti je dozvoljeno piti alkohol radi lijeka.” (*El-Mugni*, 11/83)

Učenjaci koji liječenje zabranjenim tvarima smatraju dozvoljenim, kada nema druge alternative, argumentiraju svoj stav kur'anskim ajetom: “Allah vam je objasnio šta vam je zabranio – osim kad ste u nevolji.” (El-En'am, 119) Ovim ajetom Svevišnji Allah ukazuje na to da u slučaju nužde ono što je zabranjeno postaje dozvoljeno, a liječenje je nužno, što znači da je liječenje zabranjenim dozvoljeno, ukoliko ne postoji drugi lijek. Drugi dokaz za ovo mišljenje jeste predaja o ljudima iz plemena Urejna kada su se po dolasku u Medinu razboljeli, pa im je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dozvolio da se liječe pijućim mlijeko i mokraću deva. (Buhari, br. 1501; Muslim, br. 1671) Isto tako, dozvolio je upotrebu zlata u medicinske svrhe i oblačenje svilene odjeće oboljelima od svrabeža, iako su zlato i svila zabranjeni muškarcima.

S druge strane, učenjaci koji ne dozvoljavaju liječenje zabranjenim tvarima argumentiraju svoj stav općim ajetima i hadisima koji zabranjuju te materije, poput ajeta: **“Zabranjuje vam se strv, i krv, i svinjsko meso...”** (El-Maida, 3) Ta zabrana je univerzalna i obuhvata sva stanja, osim ona koja

izuzmu validni dokazi, poput utoljenja gladi nečim od spomenutog kada se ne nalazi druga hrana. Zatim kao dokaz navode niz predaja, a jedan od njih jesu riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o opojnom piću pripremljenom za lijek: *“To nije lijek, nego je to bolest.”* (Muslim, br. 1984) Ummu Selema, radijallahu anha, rekla je: “Moja se kćerka razboljela, pa sam za nju u posudi pripremila napitak koji je kisio. Utom je ušao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao: ‘Šta je to?’, rekla sam: ‘Moja se kćerka razboljela, pa sam joj napravila ovaj napitak, a on na to reče: ‘Uzvišeni Allah nije odredio da vam lijek bude u haramu.’” (Ebu Ja'la, br. 6966; Ibn Hibban, br. 1391; Bejheki, br. 19463, a hadis je dobar po ocjeni Husejna Selima Eseda) Također se prenosi od Ibn Mesuda, radijallahu anhu, da je o opojnom piću prenio identične riječi. (Buhari, 7/143, bez seneda, koristeći frazu koja ukazuje na vjerodostojnost; Bejheki, br. 19464; Hakim, br. 7509, a predaju je vjerodostojnom ocjenio Sehabi) Također se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Svevišnji Allah spustio je bolest i lijek, i odredio da za svaku bolest postoji lijek, zato se liječite, ali se nemojte liječiti haramom.” (Ebu Davud, br. 3847, predaju su slabom ocijenili imami Nevevi i Albani)

Analizirajući prethodna mišljenja i njihove argumente, može se zaključiti da je dužnost kloniti se svega što je

vjerom zabranjeno, čak i ako se nalazi u lijekovima. Ipak, lijek sačinjen od zabranjenih materija dozvoljeno je koristiti u mjeri koja je neophodna ukoliko za njim postoji stvarna potreba, ako nema alternativnih lijekova, a njegovo ljekovito je djelovanje potvrđeno. Ova olakšica ne obuhvata opojna pića, jer jasne i vjerodostojne predaje ukazuju na to da opojna pića nisu lijek i da ih nije dozvoljeno koristiti u tu svrhu. Lijekove koji sadrže male količine alkohola, tako da se ne osjeća

njegov okus, dozvoljeno je koristiti ukoliko nema alternativnih lijekova. Stalna komisija za fetve u Saudijskoj Arabiji na ovu temu u svojoj fetvi konstatira: “Nije dozvoljeno miješati lijekove opojnim alkoholom, međutim, ako bi se pomiješali sa alkoholom, dozvoljena je njihova upotreba ukoliko je procent alkohola mali tako da se ne primijeti njegov trag na boji lijeka, okusu ili mirisu, u protivnom, haram je koristiti lijek pomiješan sa alkoholom.” (*Fetaval-ledžne*, 25/30)

Čisti etilni alkohol ne tretira se opojnim pićem, jer se ne priprema za konzumiranje i suštinski se razlikuje od opojnih pića. Međutim, upravo etanol alkoholnim pićima daje opojno dejstvo i može se upotrijebiti za proizvodnju opojnog pića. Stoga je zabranjeno unositi ga u lijekove, pića i hranu, a dozvoljena je njegova vanjska upotreba, kao sredstvo za dezinfekciju, čišćenje i sl. Islamski pravni kolegij u svom zaključku iznosi: “Dozvoljeno je koristiti lijekove koji sadrže neprimjetne procente alkohola koje zahtijeva proizvodnja lijekova, ukoliko za te lijekove ne postoji zamjena, uz uvjet da taj lijek propiše pouzdan ljekar. Isto tako, dozvoljeno je koristiti alkohol (etanol) kao sredstvo za vanjsko čišćenje rana, uništavanje bakterija, kao i u kremama i uljima za vanjsko nanošenje na kožu.” (Džizani, *Fikhun-nevazil*, 4/179)

Svevišnji Allah najbolje zna!